

gospodarstvo, najvažnejša higienična navodila in k sklepu razne „koristne drobtinice“ ter imenik godov. Ta knjiga se odlikuje pred sličnimi te vrsté v drugih slovstvih posebno po tem, ker je pisana res s tem namenom, da ljudstvo poučuje in mu poda tudi v tej stroki, v kateri se je z praznoverjem že toliko grešilo, temeljit in jednat pouk. Vseskozi se kaže pisateljev smoter, da uči ljudi z razumom opazovati naravo. Jako natančno je sestavljen imenik godov, v katerem so še zlasti skrbno zabeleženi svetniki, ki se časte v slovenskih pokrajinah. Lepa je Dostalova barvana slika „Človek gre na delo“.

E.

Hrvaška književnost.

Knjige „Pedagogijskega književnega zbora“ za l. 1901.

Pred kratkim je izdal hrvaški „Pedagogijski književni zbor“ svojim društvenikom za l. 1901. sledeče tri knjige:

Uz obalu Adrije. Napisao Julije Kempf. Velika 80. Str. 110. — Marljivi hrvaški pisatelj, učitelj v Požegi, Julij Kempf, kateri je l. 1898. v svoji knjigi „Od Save do Adrije“ zanimivo opisal hrvaški mladeži Bosno in Hercegovino, vodi letos svoje čitatelje na obrežje Adrijatskega morja in podrobno opisuje lepo hrvaško Primorje od Reke do Karlobaga. Potopise mladina kaj rada čita, posebno če so pisani zanimivo. Seveda se ne smejo v njih le suhoparno naštevati razni kraji; opisovanje pojedinih znamenitosti ne sme biti premalenkostno. Naš pisatelj si je izbral nekako srednjo pot. Hotel je zabavati in hkrati tudi poučevati. Imel je pač pred seboj mladino in tej je hotel podati ne samo izbrane slaščice, nego tudi mnogo zdravega jedra. Njegov potopis, razdeljen na kratka poglavja, bodo lahko in radi čitali. Vžgal bode v mladih srcih ljubezen za te prelepe in zanimive kraje hrvaške domovine, obenem bode pa tudi poučil čitatelja zemljepisno in zgodovinsko v marsičem. Pripovedovanje pisateljevo prav lepo pojasnjujejo lepe slike. Naj bi pisatelj svoje potopise nadaljeval in nam v teku let podal popolno sliko hrvaške domovine!

Zemljopisna obuka u nižim i višim pučkim školama. Metodički napatuk za učitelje. Priredio Adolf Vuković. 80. Str. 250. — Ta knjiga, katero je napisal vadniški učitelj v Zagrebu, g. Adolf Vuković, namenjena je v prvi vrsti učiteljem kot pripomoček v poučevanju zemljepisa. Pisateljeva naloga je bila precej težka: imel je sestaviti kratko, porabno knjigo

in vendar moral obdelati ogromno gradivo. Razdelil jo je v dva dela: V prvem podaja teoretični pouk o vsem, kar spada v zemljepisje, v drugem pa praktična navodila, kako mora učitelj poučevati zemljepisje. S tem je podal pisatelj knjigo, kakršne Hrvatje še niso imeli; izvestno bo hrvaškim učiteljem dobro došla. Resnične so besede veččaka dr. Hinka Hranilovića, kateri pravi, „da djelo ovo zadovoljava davnoj jednoj potrebi, da predočuje i sadržaje sve, što se tiče zemljopisne obuke, sve, što u knjizi ove ruke tražimo.“

Pedagogijska enciklopedija. Uredjuju Stjepan Basariček i Tomislav Ivkanec. Knjiga I. sv. VII. (Glazba — Heinike.) Str. 385. do 448. Hrvaško pedagoško društvo je počelo težko, ali znamenito delo, ko je začelo izdajati pedagoško enciklopedijo. Delo napreduje lepo in temeljito in upamo, da ga to društvo srečno dovrši. V tem zvezku se končuje Kuháčev spis o glasbi. Strinjam se z njim, da naj otroci v ljudski šoli pojejo „unisono“, ker tako pojejo tudi oni otroci, kateri nimajo posebnega sluha. Vendar mislim, da je šel pisatelj predaleč, ko je zapisal, da se ne bi smeli otroci v ljudski šoli učiti peti po notah, ker bi zaradi tega trpela narodna pesem. To ne bode škodilo narodni pesmi, tudi se ne bodejo otroci bogve kaj naučili, koristilo jim bode pa vendar za kesnje. Saj se Venceslav Novak precej v sledečem članku „O glazbenoj obuci“ pritožuje, da prihajajo dijaki v pripravnico navadno brez vsakega glasbenega znanja, in da se mora pri njih začeti z glasbeno abecedo. Da ne more pouk napredovati zaradi množine dijakov in majhnega števila učnih ur, je lahko razumljivo. Naš rojak prof. Ivan Steklasa obširno tolmači zemeljsko oblo. Učitelj Jožef Medved je napisal korenit članek o gluhonemih, doktor J. Turić o govoru, Štefan Basariček o mestnih in meščanskih šolah. Dr. A. Bazala opisuje stare Grke, Tomislav Ivkanec Grško. Razne življenjepise sta oskrbela Št. Basariček in T. Ivkanec. Ko bode celo delo dovršeno, bode prav pripravna in potrebna knjiga vsakemu šolniku.

Hrvaški „Pedagogijski zbor“ izdaja vsako leto vsaj po tri knjige, katere dobivajo društveniki za 2 kroni. Priporočamo ga slovenskim učiteljem.

Janko Barle.

Češka književnost.

Moje divadelni toulky. Vypravuje Fran Ad. Šubert. Svazek 1. V Praze. Tiskem a nákladem české geografičné společnosti „Unie“.

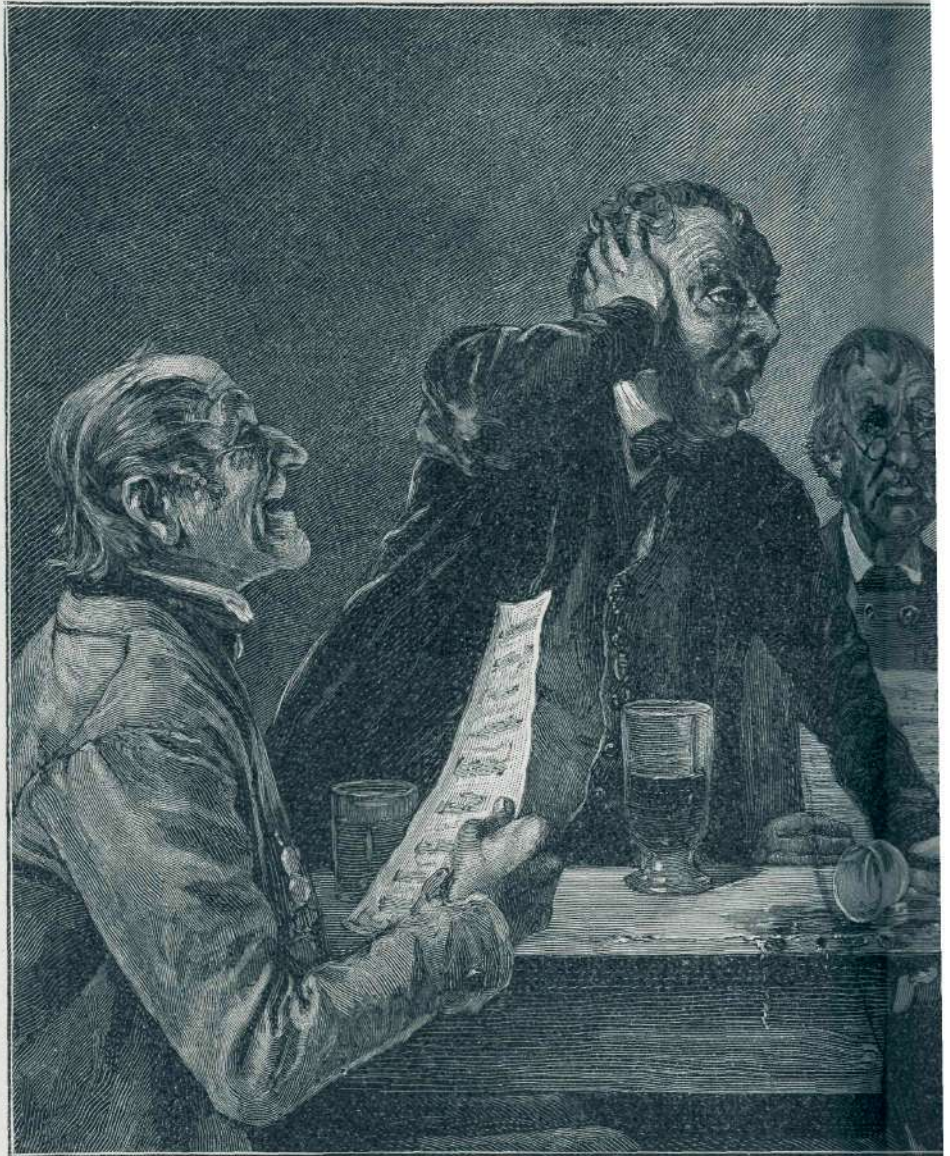
1902. — To je drugi zvezek Šubertove zbirke „Z uplynulých dob“, katere prvo knjigo smo že omenili na strani 182. „Dom in Sveta“, in katera je med Čehi našla obilo priznanja. Šubert je stopil na čelo češkemu narodnemu gledališču v oni dōbi, ko so stopali Čehi iz ozkih razmer skromne pozabljenosti v novo, cvetočo, bogato dōbo umetniškega razvoja. Zato ima pa tudi velike zasluge pri latorovem vencu, ki si ga je spletel češki umetniški genij. Šubert je hotel češko dramatično umetnost povzdigniti na najvišjo stopinjo. Zato je popotoval po vseh evropskih krajih, ki so sloveli po umetnosti svojih igravcev, ter je proučeval njih delovanje in jih tudi vabil v Prago, da tam s svojo umetnostjo požive in oplodé češkega umetniškega duha. V pričujočih knjigah pa popisuje razne spomine na slavne pisatelje in umetnike, katere si je nabral na teh zanimivih popotovanjih. Lepa Italija, domovina muz, slikovita Riviera z vsem bleskom poetičnega romanskega juga se nam tu predstavljata v svojih umetniških zastopnikih. In odtod potujemo z duhovitim pisateljem na hladni sever, v carski Peterburg in v „sveto Moskvo“. A nas Slovence bolj zanima drug, sicer mnogo krajši in ponižnejši del te knjige. V poglavju „Pri otvirani jihoslovanskyh divadel“ govori namreč Šubert obširneje o naših domačih gledaliških razmerah. L. 1891. je bil Šubert v Ljubljani navzoč pri otvoritvi našega deželnega gledališča. Tu je spoznal Šubert nekaj slovenskih pisateljev in igravcev. Splošno je bil vtisek, ki ga je dobil pri nas v Ljubljani, jako ugoden. Bil je nadepolen in pogumen začetek. Iz Ljubljane nas povede pisatelj takoj v Zagreb ter nam v duhu razkazuje tamošnje gledališče in njegove junake.

— Tudi ta knjiga je jako elegantno opremljena in okrašena z mnogimi slikami. Iz Ljubljane pač vidimo v njej samo sliko novega gleda-

lišča. Knjiga ima še posebno zanimivost za one, ki so sami sodelovali pri opisanih slavnostih.

L.

Fr. S. Procházka: **Nejnovější písničky.** Nákladem Jos. R. Vilímka v Praze. Cena 1 K. — Že nekoliko čeških pesnikov je poizkušalo

Naš novi t.

posnemati narodno češko poezijo, a noben ni bil v tem pogledu tako srečen kakor Fr. S. Procházka. Narodne pesmi posnemati ni lahko niti za najbolj nadarjenega pesnika. Pesnik, ki hoče posnemati narodne pesmi, je v svojem tvorjenju omejen v obliki in zlasti v gradivu.